

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

„Agricola”, (Ecica), „Agricola”, (Hunedoara), „Agricola”, (Lugoj), „Agricola”, (Sebeșul-săsesc), „Albina”, „Ardeleana”, „Arieșana”, „Arina”, „Auraria”, „Aurora”, (Baia-mare), „Auriga”, „Băndăra”, „Banca Poporală” (Caransebeș), „Banca Poporală” (Dej), „Banca Poporală”, (Arpașul-inf), „Beregsana”, „Berzova”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Boșana”, „Brădetul”, „Cassa de împrumut ca însoțire”, (Bicaz), „Cassa de păstr.” (Mercuria), „Cassa de păstr.” (reuniune), (Săliște), „Câmpiana”, „Cârțișoreană”, „Ciarovana”, „Chiorana”, „Chisețiană”, „Codreana”, „Comuna”, „Concordia”, (T. Uzdin), „Cordiana”, „Coroana”, (Bistrița), „Corvineana”, „Creditul”, „Crișana”, „Cugiereana”, „Doina”, „Drăganul”, „Dunăreana”, „Economia”, (Cohalm), „Economul”, „Făgetana”, „Frățietatea”, „Furnica”, „Geoșeana”, „Grănișerul”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Inst. de credit”, (Mehadia), „Isvorul”, (Sângeorgiu), „Isvorul”, (Sebeșul-inf.), „Iulia”, „Jiana”, „Lăpușana”, „Ligediana”, „Lipovana”, „Luceafărul”, „Mărgineana”, „Mercur”, „Mielul”, „Minerva”, „Munteana”, (Cornăreva), „Murășiana”, „Murășianul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Noiana”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Orientul”, „Piatra”, „Plugarul”, (Cacova), „Poporul”, (Lugoj), „Porumbăceana”, „Progresul”, „Racoana”, „Reun. de împr. și păstrare”, (Ilova-mare), „Răureana”, „Săcana”, „Sătămăreana”, „Sebeșana”, (Caransebeș), „Sebeșana”, (Sebeșul-săsesc), „Selăgeana”, „Sentinela”, „Șercădiana”, „Silvania”, „Someșana”, „Speranța”, (Hosman), „Steaua”, „Târnavăneana”, „Fibleșana”, „Timișana”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Vatra”, „Victoria”, „Viitorul”, „Vlădeasa”, „Vulturul”, (Sânmartin), „Vulturul”, (Tâșnad), „Zărăndeană”, „Zlăgnea”,

Prețul de preumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Scumpetea.

Valoarea mijloacelor de trai formează măsurătorul întregei vieți economice. De aceea cercetând cauzele la cari este de a se reduce urcarea valorii victualelor și mijloacele pentru remediarea răului, nu ne putem îndestula numai cu observarea aparițiilor locale și trecătoare, ci trebuie să facem obiect de cercetare și structura producției universale. Ceeace s'a făcut până acum pe acest teren, poate cu drept provocă impresia, ca și când s'ar fi voit mai mult a abate atenția celor interesați dela cauzele adevărate ale simptomelor scumpetei — decât a le eruă. Cercetările oficioase și diferitele cercuri de interese atât în Ungaria, cât și în Austria cearcă să califice urcarea valorii mijloacelor de traiu mai mult cu împrejurări, cari poate nu sunt cauze adevărate, poate nu sunt lucruri de nou descoperite și nici de mare importanță.

Un elaborat redactat din însărcinarea ministrului de finanțe ungar de către Alfred Szavadovszky, consilier ministerial în ministerul de finanțe, este singurul, în care se stăruie a se clarifica scumpetea și prin cauzele economice universale. Dar concluziunile la cari autorul a ajuns în studiul său. în tot cazul serios, nu sunt de loc satisfăcătoare și în partea cea mai mare nu pot rezista criticei. Szavadovszky atribuie în parte scumpetea generală pe piața lumii creșterii extraordinare a producției aurului în ultimii ani. Aceasta este fără îndoială un factor al urcării prețurilor, totuși noi nu putem atribui ieftinirii producției metalului nobil un rol mai mare în scumpirea mijloacelor de traiu, pentru că influința ei se paralizează esențial prin împrejurarea, că producția mijloacelor de traiu a devenit mai ieftină prin progresul tehnicii și că și cheltuielile de transport au suferit o reducere însem-

nată. Nici evenimentelor generale pomenite de Szavadovszky, anume războaielor, nu le putem atribui în genere o importanță de scumpire, pentru că ele formează cauze, cari influențează numai în mod trecător, pecând de altă parte nu se poate afirmă, că războaiele în ultimul deceniu ar fi fost mai dese decât mai înainte.

Dintre toate cea mai populară explicație a scumpetei, aceea, care a fost accentuată cu atâta râvnă și în debaterile din camera austriacă de către social-cristini în frunte cu ministrul de comerț Weiskirchner, — este urcarea plății lucrătorilor. Dacă ar fi și adevărat că urcarea plății lucrătorilor influențează prețurile, totuși ea nu ar putea să aibă valoare importantă ca factor al scumpirii acestor prețuri a mijloacelor de traiu, plata lucrătorilor în agricultură, mai ales în agricultura patriei noastre, abia reprezentând o creștere și afară de aceasta puterea de lucru a omului în producția mijloacelor de traiu este tot mai mult înlăturată prin întrebuițarea progresivă a mașinelor. Plata muncii de altfel nu este de a se considera ca cheltuieli de producție, ci numai ca o parte adserisă lucrătorului la rezultatul producției. Cu cât producția este mai bogată în succese cu atât poate să le revină muncitorilor o parte mai mare din ea și dacă ei isbutesc să obțină o urcare a plății, fără ca împrejurările de producție să se fi îmbunătățit, aceasta nu provoacă o urcare a prețurilor, ci o scădere a câștigului capitaliștilor. Este îndeobște știut că în statele cele mai civilizate, adecă în acelea unde producția se obține pe o cale mai ieftină, muncitorii sunt mai bine plătiți.

Studiul pomenit mai citează ca ultima cauză a scumpetei cartelurile, trusturile și syndicatele. Aceste pot fără îndoială să exercite o influință asupra urcării prețurilor, dar ele nu sunt o apariție economică ge-

nerală. Cartelurile și trusturile pot să prospereze numai unde sunt vămi de protecțiune, ele sunt așa-dară numai simptome parțiale. Abstrăgând dela toate acestea, organizările economice din chestiune se pot naște și pot prospera numai în industrie, nu și în agricultură.

Părerea noastră este că temeiul adevărat al scumpetei ca aparițiune economică generală este a se căuta în o împrejurare, de care până acum peste tot nu s'a ținut seamă: în insuficiența mijloacelor de traiu. Statistica producțiunii ne învață că producerea mijloacelor de traiu ale lumii nu au ținut pas în ultimul deceniu cu creșterea populațiunii. Producțiunea statelor mari, cari exportează cerealele nu arată o creștere continuativă și proporțională, chiar și solul acestor țări a pierdut mult din puterea productivă prin lucrarea nerațională.

Ministrul de comerț al Franței Yves Guyot dovedește într'o conferință ținută la un congres, că au trebuit 14 ani până ce statul cel mai însemnat din punctul de vedere al exportului de cereale, Uniunea nordamericană, a putut să ridice exportul de grâu dela 150 milioane bushel la peste 200 milioane, că însă dela 1872 numai de patruori s'a trecut peste acest cuant. pe când în anul 1895 a scăzut la 147 mil. și în 1896 la 126 mil. În 1897 exportul a fost de 145 mil. și în 1904 a scăzut la 65 milioane. În 1905 exportul s'a cifrat la 71 mil. bushel.

Această scădere a exportului se poate explica prin împrejurarea că producțiunea de cereale a Statelor-unite este expusă la multe fluctuații și la scădere pe când numărul populațiunii nu numai nu se împuținează, ci crește neintrerupt.

În anul 1902 Uniunea nordamericană a produs 2453 mil. bushel cucuruz, în 1903 2244 mil., în 1904 2453 mil. Punctul de culminațiune al exportului de cucuruz s'a ajuns în anul 1898 ridicându-se la 11·14% din recolta totală. În anul 1902 exportul a fost de 1·84% și în anul 1903 de 3·04% din recolta totală. Și exportul de ovăș arată o reducere; în an. 1900 el s'a ridicat la 41 mil. bushel și a scăzut în 1903 la 4.600.000 bushel. Celelalte camere de bucate mai mari ale lumii, Indiile, sunt privite ca izvoare nesecate de cereale; cu toate aceste vedem că exportul de cereale al Indiei, care în perioada dela 1877/8—1891/2 s'a ridicat dela 34.000 tone la 1.500.000 tone, în 1901/2 a fost numai de 360.000 tone, iar în 1902/3 de 515.000 tone. Deci și acest grănar nu e întotdeauna plin. În perioada numită trebuința statelor mari industriale ale Europei a crescut în mod însemnat și teritoriul vamal austro-ungar, a căruia trebuință proprie se urcă în continuu, pe când producțiunea nu poate ține pas cu cererea mai mare de consum, a încetat a mai fi un stat exportator de cereale.

Aceste date foarte instructive clarifică scumpetea generală și prezintă în același timp o icoană interesantă a direcțiunii antidemocratice a producțiunii din întreaga lume. Pe când economia generală poartă

grije în modul cel mai rafinat pentru satisfacerea cerințelor celui mai răsfățat lux, neglijează în același timp producțiunea mijloacelor de traiu, prin urmare satisfacerea celor mai elementare trebuințe ale vieții pe sama masselor celor mari.

În anii 1870 din secolul trecut a eșit la suprafață în cercurile agricole ale Europei deviza „pericolului cerealelor transoceanice.” Precum arată cifrele de mai sus, acest pericol nu mai există, și cu toate acestea protecțiunea, ce s'a dat atunci pentru apărarea intereselor agrare tocmai în ultimii ani a luat dimensiuni mari în cele mai multe state ale Europei... În Anglia străduința principală se îndreaptă în direcția de a asigura cât mai ieftin posibil pe sama consumenților englezi o parte mare a mijloacelor de existență strict luate. Contrar acesteia statele continentale urcă în mod artificial pe teritoriul lor lipsa mijloacelor de existență, ce domnește în toată lumea, urmând o politică exclusivistă și înrăutățind și mai mult scumpetea absolută pe piața lumii, și prin o scumpete relativă.

Oameni de specialitate și harnici scrutători voesc însă să facă a se crede, că dările de consum, tarifele mari pentru transportul pe drumurile de fer, comerțul de bucate pe termen, speculația mijloacelor de existență ș. a. pricinuesc scumpetea indigenă. Mulți au dovedit că de scăderea tarifelor pe drumurile de fer abia sunt influențate prețurile mijloacelor de existență. Dările de consum iarăș, oricât ar putea să fie ele de nedrepte, există foarte de mult, așa dară ele nu pot să fie cauzele scumpetei. Contra comerțului pe termen s'a ridicat până în timpul recent obiecțiunea, că speculațiunea ar apăsa asupra prețurilor. O și mai mare vină se atribuie însă comerțului intermediar uzurar, pe care doctorii erudiți ai scumpetei, cred că l-ar putea regula pe orice cale și împrejmui cu bariere. Ca și când s'ar putea crea prețuri ieftine, când cutare marfă este oferită de un număr pe cât posibil mai mic de oameni. De altă parte se ridică acuza, care nu este cu totul fără temei, că haitele de vânzare și însoțirile ridică prețurile, așa dară tocmai instituțiunile, cari împedecă concurența liberă prin monopolizare și restrângere, precum și prin sila morală.

Când cetim că acum o maje metrică de grâu în Odessa face K 19·33, în Liverpool K 20·81, în Paris K 22·68, în Budapesta K 29·70 și în Viena K 31·20; dacă luăm în considerare, că în prețurile din urmă nu se cuprinde nici profitul comerciantului, nici darea de consum, că adevărat aceste prețuri sunt pe de-a-tregul un rezultat al vămilor teribile pentru cereale: nu poate fi sincer socotită și serios considerată aceasta drept o luptă de Don-Quijote contra morilor de vânt?

Protecția agrară ridică scumpetea, sau ceeace e tot atâta, lipsa mijloacelor de existență, nu numai prin închiderea piețelor indigene, ci și prin aceea că ea paralizază dezvoltarea agriculturii chemată să

uşoreze lipsa mijloacelor de existență, și nu numai în statele, cari ne provăd piețele noastre, ci și înăuntrul granițelor vamale.

Prin vămuri pe cereale, prin oprirea importului de vite, prin desființarea comerțului ce-l realizează industria morilor noi n'am încătușat numai dezvoltarea economică a statelor balcanice, ci prin prețul ridicat al cerealelor, provocat în acest mod pe cale artificială, am contribuit ca și agricultura ungară să rămână în situația ei de chivernisire extensivă. Astfel s'a creat la noi situația, că economia noastră de vite decade și statul agrar Ungaria a rămas îndărătul statelor industriale și în producțiunea mijloacelor de existență, cari reclamă o lucrare intensivă, cum sunt zarzavaturile, laptele și untul.

E trist dar adevărat: cauzele de fapt ale scumpetei nu sunt acele care se accentuiază cu preferință din toate părțile, ci lipsa de dezvoltare a agriculturii și politica vamală. Dacă cele dintâi ar fi cauzele adevărate, le-am putea desființa prin unele dispozițiuni; pentru a înlătura însă cauzele factive și adânci ale scumpetei se cere o schimbare radicală a întregului sistem economic al nostru și a politicii noastre: o lucrare îndelungată plină de lupte, ce are în vedere o creștere considerabilă a elasticității cuprinsă în neîndestulirea generală. De aceasta însă noi suntem departe.

(După Pester Lloyd).

Trei ani de politică agrară.

(1906—1909).

(Continuare).

13. Instituțiunile agricole de stat ale Ungariei.

Aceste instituțiuni sunt grupate în 8 clase principale, fiecare cu ramificațiunile sale. Anume:

I. Instituțiunile pentru studiarea referințelor meteorologice, geologice și pentru ameliorarea solului și cele de experimentare cari stau în serviciul științei pentru promovarea diferiților rami ai agriculturii. Și adevărat:

1. *Institutul ung. reg. regnicolar de meteorologie și pentru magnetismul pământului din Budapesta* căruia îi aparține observatoriul din O.-Gyalla (comitatul Comarom).

2. *Institutul ung. reg. de geologie din Budapesta*, cu secția sa agrogeologică și cu muzeul său.

3. *Institutul de chimie ung. reg. regn. și stațiunea de experimentare centrală din Budapesta*; apoi stațiunile ung. reg. pentru experimentări chimice din Dobrițin, Cașovia, Keszthely, Cluj, Magyaróvár, Pojon și Fiume.

4. *Oficiile ung. reg. districtuale de ingineri de cultură*, în: Arad, Besztercebánya, Brașov, Budapesta, Dobrițin, Cașovia, Cluj, Comarom, Mișcolț, Aiud, Oradea-mare, Sibiiu, Pécs, Pojon, Sátoraljaujhely, Székesfehérvár, Szombathely și Timișoara.

5. *Școala ung. reg. pentru maestri idraulici din Cașovia.*

6. *Secția de inginerie pentru igiena publică a direcțiunii ung. reg. pentru construcțiuni idraulice în Budapesta.*

7. *Stațiunile ung. reg. pentru examinarea semințelor în Budapesta, Cașovia, Keszthely și Cluj.*

8. *Stațiunea de experimentare ung. reg. pentru regenerarea plantelor din Magyaróvár și expozitura acesteia din Arad.*

9. *Stațiunea ung. reg. pentru fiziologia plantelor și cunoașterea boalelor acestora din Magyaróvár.*

10. *Stațiunea ung. reg. de experimentare a producțiunii de tutun în Dobrițin (Pallag).*

11. *Stațiunea ung. reg. de experimentare pentru fiziologia animalelor și nutrirea acelor din Budapesta.*

12. *Stațiunea ung. reg. de experimentare a fiziologiei peștilor și pentru înlăturarea necurăteniei apelor din Budapesta.*

13. *Stațiunea ung. reg. pentru experimentarea laptelui din Magyaróvár.*

14. *Stațiunea ung. reg. de experimentarea spiritului din Cașovia.*

15. *Stațiunea ung. reg. de insectologie a statului din Budapesta.*

16. *Institutul ung. reg. de bacterologie a statului în Budapesta.*

17. *Stațiunea ung. reg. de experimentare a mașinilor în Magyaróvár.*

18. *Institutul regn. ung. reg. pentru calificarea lănei în Budapesta.*

19. *Comitetul central ung. reg. în chestii de experimentări agricole în Budapesta.*

20. *Comitetele ung. reg. ce dau povețe în chestii agricole, la Academia agricolă în Magyaróvár, în Dobrițin, Cașovia, Keszthely și Cluj.*

II. Instituțiuni ce stau în serviciul culturii animalelor și a chestiunii veterinare. (*Erghelii, proprietăți pentru erghelii, colonii de armăsari și domenii de stat*).

1. *Erghelia și proprietatea ergheliei din Mezöhegyes.*

2. *Erghelia și proprietatea ergheliei din Kisbér.*

3. *Erghelia și proprietatea ergheliei din Bábolna.*

4. *Erghelia și proprietatea ergheliei din Fágaraș.*

*

Colonii de armăsari sunt 4:

1. *Cea din Székesfehérvár* cu 5 clase de colonii: în Székesfehérvár, Comarom, Nyitra, Palini și Nagy-Átad.

2. *Cea din Nagyköros* cu 5 clase de colonii: în Nagyköros, Baja, Dorozsma, Várseț și Bichișciaba.

3. *Cea din Dobrițin* cu 6 clase de colonii: în Dobrițin, Eperjes, Turjaremete, Rimaszombat, Szatmár și Jászberény.

4. *Cea din Sepsiszentgyörgy* cu 3 clase de colonii: Sepsiszentgyörgy, Homorod și Dej.

5. *Colonia de mânzi din Falánka*, unde se face și cultură de alte animale.

6. *Erghelia dela Cojocna-Turda* pentru perpetuarea soiului de cai de baștină ardelenesti și unde se cultivă și alte animale domestice.

7. *Domeniul Coroanei din Gödöllő*, unde pondul principal se pune pe cultura animalelor.

Alte instituțiuni din această categorie:

1. *Inspectoratele districtuale ung. reg. pentru cultura animalelor:* Arad, Bistrița, Budapesta, Besztercebánya, Balassagyarmat, Dobritin, Dej, Deva, Cașovia, Comarom, Cluj, Kaposvár, Sighetul-Marmației, Mișcolt, Becicherecul-mare, Aiud, Nyiregyháza, Nyitra, Sátoraljaujhely, Szombathely, Pojon, Sighișoara, Sibiu, Segedin, Timișoara, Oradea mare, Pécs, Liptószentmiklós, Ungvár, Sepsiszentgyörgy, Székesfehérvár, Szolnok și Zalaegerszeg.

2. *Inspectoratul ung. reg. regn. pentru economia laptelui* din Budapesta.

3. *Școala de specialitate ung. reg. pentru economia laptelui* în Sárvár.

4. *Economia de munte a lui Balogy Vilmos din Alsóverezke și școala pentru calificarea muncitorilor trebuincioși în economia laptelui* din Kisbér.

5. *Școala de specialitate ung. reg. pentru calificarea cultivatorilor de galite și de muncitori* din Gödöllő.

6. *Inspectoratul regn. de pescărie* din Budapesta.

7. *Economia de stupărit a statului din Gödöllő.*

8. *Invățătorii ambulanți ung. reg. de stupărit:* în Timișoara, Pápa, Pozsonyigetfalu, Sárspatak, Arad, Aiud, Cluj, Rákospata, și în fruntea lor *inspectoratul de stupărit regn. ung. reg. din Budapesta.*

9. *Inspectoratul regn. ung. reg. pentru cultura mătasei din Szegszárd.*

10. *Magazine pentru gogoșile de mătăsă* sunt în: Baja, Bichisciaba, Biserica-albă, Győr, Becicherecul-mare, Nemetpalanka, Óbecse, Moldova-veche, Óverbász, Szabadka, Timișoara, Timișcubin, Titel, Várșet, Zombor, Zsombolya, Orșova, Timiș-Recaș și Gomboș.

11. *Stabilimente de tors mătasa* sunt în: Panciova, Neoplanta, Tolna, Győr, Comarom, Lugoj, Mohács, Törökkanizsa și Bichisciaba.

12. *Consiliul regnicolar pentru igiena animalelor* în Budapesta.

III. Instituțiunile cari funcționează în interesul învățământului veterinar și agricol cum și a răspândirii cunoștințelor de agricultură.

1. *Academia veterinară ung. reg. în Budapesta.*

2. *Academiile de agricultură ung. reg. din Magyaróvár, Dobritin, Cașovia, Keszthely și Cluj.*

3. *Școlile de agricultură ung. reg. din:* Ada, Geoagiu, Breznobánya, Bichisciaba, Ciacova, Jászberény, Hodmezővásárhely, Karczag, Kecskemét, Comarom, Lugoj, Sanniclașul mare, Pápa, Rimaszombat, Szentimre, Szabadka, Șimleu, Csikszereda, și Kisszeben.

4. *Școala maghiară de agricultură a lui „Szabo Jozsef” în Turda.*

5. *Profesorii de specialitate agricoli ung. reg. din:* Arad, Baja, Csáktornya, Csurgó, Félegyháza, Deva, Eperjes, Strigon, Igló, Cluj, Léva, Losoncs, Modor, Oradea-mare, Pécs, Sárspatak, Gherla, Odorheiu, Sopron, Timișoara, Ungvár și Znióvárálja.

6. *Profesorul de specialitate:*

a) *Pentru cultura cânepii și inului în Budapesta;*

b) *Pentru cultura hameiului în Cluj;*

c) *pentru manipularea și organizarea pășunilor în Breznobánya;*

d) *pentru cultura cartofilor în Stubnyafüred;*

7. *Specialiștii cari cooperează la ținerea prelegerilor populare economice.*

8. *Fermele fărânești model.*

9. *Muzeul ung. reg. de agricultură în Budapesta.*

IV. Instituțiunile în serviciul promovării culturai viilor și a vinului.

1. *Stațiunea ung. reg. centrală de experimentare pentru cultura viilor și institutul de ampelologie* din Budapesta.

2. *Cursul superior ung. reg. pentru economia viilor și a vinului* în Budapesta.

3. *Cursul pentru maestri de pionișe* în Budafok.

4. *Școlile de vieri ung. reg. în Bihar-Diöszeg Eger, Aiud și Pojon.*

5. *Școlile de vieri* din Kecskemét, Ménes, Tapolca, și Tarczal.

6. *Inspectorii ung. reg. pentru cultura viilor și a vinului* în Budapesta, Szegszárd, Pécs, Csáktornya, Tapolca, Pápa, Sopron, Pojon, Nyitra, Munkács, Szatmár-Németi, Eger, Miskolcz, Tarczal, Șimleu, Bihar-diöszeg, Ménes, Biserica-albă, Kecskemét Szabadka, Aiud, Diciosánmărtin, Balassagyarmat și Murășorheiu.

7. *Colonia ung. reg. de viță Mik'ós* în Kecskemét.

8. *28 coloni de viță americană* ale statului în regiunile viticole ale țării.

9. *Coloniile de viță* ale statului din Csála și Baraczk.

10. *Colonia de viță a statului din capitală.*

11. *Pepeniere de viciți manipulate separat:*

a) *Pepiniera Maria* pe țărmul Balatonului.

b) *Pepiniera Kókuttapazd* (în comit. Somogy).

c) *Alte 6 pepeniere* în diferite comitate.

12. *Magazine de peatră vânăță* ale statului în: Bihardiöszeg, Ménes, Tarczal și 78 magazine de peatră vânăță în comisiune.

13. *Pionișă de model ung. reg. regn. centrală* în Budapesta.

14. *În scopul opririi falsificării vinului conlucră:*

a) *în preturi: primpretorii;*

b) *în cercurile capitalei Budapesta: „comitetul pentru controlul vinului”.*

c) *comitetele de specialitate permanente pentru examinarea vinului din Budapesta și Cluj.*

d) *statiunile ung. reg. de experimentare chimică.*

V. Instituțiunile în serviciul promovării pomării și legumării.

1. *Comisarul ministerial ung. reg. regn. pentru cultura pomilor și arborilor în Budapesta* care redigează revista de specialitate „Gyümölcskertész”.

2. *Institutul de învățământ ung. reg. de grădinarit din Budapesta.*

Cursul de doi ani pentru ajutătorii de grădinarie.

Cursurile periodice:

- a) pentru cultura poamelor și valorizarea lor;
- b) pentru cultura legumelor;
- c) pentru maestri de drum;
- d) pentru învățători.

3. Școala ung. reg. pentru ajutătorii de grădinarie din Baja.

4. Cursurile de învățământ ung. reg. pentru calificarea de muncitori în grădinarie în: Lőcse, Turda și Nagy-Bocsko.

5. Catedra pentru economia grădinarului în Oroszháza.

6. Inspectorii și învățătorii ambulanți pentru cultura pomilor în Budapesta, Sigetul-Marmației, Ungvár și Végfalva.

7. Școlile de pomi ale statului în: Budaörs, Făgăraș, Gödöllő, Kecskemét, Kisszeben, Cluj, Kisbér, Lugoj, Mezőhegyes, Pápa, Privigy, Szolyva, Sepsiszentgyörgy, Tarczal, Turda, Trencsén, Ungvár și Zeláu.

8. Colonia pentru experimentarea pomilor în comuna Tei (comit. Hunedoara).

9. Grădinile de model din Budaörs în Nagyboosko.

10. Stațiunea statului pentru protejarea pomilor în Baia-mare.

11. Coloniile statului de răchite nobile în Baja și Bustyaháza.

VI. Instituțiunile statului în serviciul promovării intereselor silvice.

1. Inspectoratele reg. silvice în: Budapesta, Pojon, Turocszentmárton, Besztercebánya, Mișcolt, Cașovia, Ungvár, Sigetul-Marmației, Dobrițin, Oradea-mare, Cluj, Murășoșorheiu, Brașov, Sibiu, Deva, Timișoara, Segedin, Pécs, Győr și Szombathely.

2. Academia ung. reg. de montanistică și de silvicultură în Șemniț.

3. Școlile de specialitate ung. reg. de gornici în: Királyhalma, Vadászerdő, Liptóujvár și Gurghiu.

4. Stațiunea ung. reg. silvică centrală de experimentare în Șemniț și stațiunile externe în Királyhalma, Vadászerdő, Liptóujvár și Gurghiu.

5. Revista „Erdészeti Kísérletek”.

VII. Chestia muncitorilor agricoli.

1. Secția chestiei muncitorilor din ministerul ung. reg. de agricultură în Budapesta.

2. Casa de ajutorare regnicolară a muncitorilor și servitorilor agricoli în Budapesta.

VIII. Colonizări.

1. Direcțiunea domeniilor ung. reg. ale statului din Arad.

1. Inspectoratul de colonizare ung. reg. din Cluj.

(Se va continua).

Congresul băncilor populare și cooperativelor sătești din România.

După ce în Nrul 41 al Revistei noastre am fost dat un raport despre Congresul băncilor ținut în Ploiești, continuăm acum cu raportul de față asupra Congresului ținut la 14 și 15 Oct. n. a. c. în Craiova.

Și acest congres a fost foarte bine cercetat de reprezentanții băncilor populare și cooperativelor sătești, împreună cu dl Nenitescu, președintele consiliului de administrație, dl Gr. Gh. Cantacuzino, I. G. Duca, Brezeanu și Catargiu, membri în consiliu, d-nul Fotin Enescu, directorul general al Casei centrale și tot personalul superior.

Au asistat prefectul județului, primarul Craiovei și alte notabilități.

În 14 Oct. la orele 9 dim. s'a oficiat la biserica Madona Dudu un tedeum.

La orele 10 dl Nenitescu deschide congresul trimițându-se regelui o telegramă.

Primarul Craiovei d-nul Ciocăzan și prefectul dl Vercescu adresează congresului cuvinte călduroase de îmbărbătare la muncă.

Vorbește apoi d-nul Fotin Enescu arătând marea importanță a acestor congrese. D-Sa face istoricul creditelor la sate, cercetează inviniurile ce se aduc mișcării, face apel la toți fruntașii să învețe pe sătean să fie econom, să respecte termenul și scadența să-și știe toți datoriile; arată apoi ce foloase aduc federațiile și termină făcând apel la munca tuturor.

Urmează la cuvânt dl Gr. G. Cantacuzino arătând că dacă mișcarea în scopul băncilor și cooperativelor a avut roade frumoase, sunt și defecte constatate, cari trebuie vindecate.

Arată că dușmanii acestor instituții sunt toți cămătarii, arândășii și răii proprietari, cari aveau o situațiune oarecare în sate și au speculat prin ea mizeria săteanului.

Spre a lupta în contra acestora s'au pus la cale congresele, în cari se arată rezultatele obținute și nevoile constatate.

Spune că băncile și cooperativele sunt departe de succes, dar îndrumarea este sigură și mersul cu totul sănătos. Scopul creării băncilor și cooperativelor a fost mai întâi procurarea de credite țaranilor, de a desființa camăta la sate, în sfârșit de a deprinde pe țarani cu economia. Punctele aceste au început să fie realizate, cel puțin în parte, adunându-se până acum peste 60 milioane lei economii. Repartizând aceste economii pe numărul locuitorilor din țară, revin la câte 10 lei de cap, și deci ușor se poate vedeă la ce rezultat s'ar ajunge mergând înainte pe calea apucată. În Germania rezervele acestea revin la câte 300 lei de locuitor, și dacă Românii ar ajunge la aceiașă proporție, s'ar acumula în țară peste un miliard și jumătate, ceace ar face să se acopere cu banii românești întreaga datorie publică a țării, fără a mai fi storși în fiecare an de cele 90 milioane, ce se scurg din țară sub forma dobânzilor la împrumuturi. La rezultatul acesta a ajuns Italia și trebuie să se silească a-l obține toate țările.

Celalalt scop al mișcării este scăderea cheltuelilor de trai ale țaranului, mărindu-se industria și bogăția națională prin acumularea bogățiilor în țară.

Pentru a se remedia nesuccesul cooperativelor s'a înființat în București un birou central pentru informații și pentru a se suprîmă amestecul intermedia-

rilor, se va căuta a se înființa în fiecare oraș și câte o centrală de furnizat mărfurile necesare cooperativelor de consum, pentru a le da o îndrumare mai sănătoasă.

Înainte de toate se vor pregăti contabili și funcționari pe sama cooperativelor, nu însă coconasi cu ghetete de lac, ci fii de țărani onești, cari vor avea să lucreze sub conducerea preoților și învățătorilor.

Insistă asupra foloaselor cooperativelor și spune că în toată țara sunt numai 23 de brutării cooperative, în loc de câte una în fiecare sat cum ar trebui. Țăranul trebuie obișnuit să se nutrească cu pâine.

Trebuie deasemenea să se îndrepteze activitatea preoților și învățătorilor spre grădinile de zarzavaturi, făcându-se cât mai multe cooperative de acestea, căci acum sunt numai 15. când ele sunt tot atât de folosite, ca și brutăriile cooperative.

Comerțul de ouă deasemenea este în mâinile străinilor și trebuie să se facă obștii și pentru vânzarea lor.

Exploatarea pădurilor care este și ea în mâinile străinilor trebuie trecută la Români și industrializată.

Principala cauză a relei stări a țărânului e că muncește 100 zile pe an, pe când în restul timpului nu face altceva decât să consume. Trebuie deci să li se dea de lucru.

Vorbește apoi de industria țiglei.

Mai importantă însă decât toate aceste este organizarea vânzării produselor în comun, înlăturând pe intermediarii străini, cari fac pe samsarii și pe speculatorii.

Arată că numai din vânzarea în comun a cerealelor s'ar putea realiza, pe calea obștiilor, un profit de cel puțin 40 milioane.

Și tot așa s'ar face o schimbare în bine prin înființarea lăptăriilor.

Spune mai departe că în toată țara sunt peste 300 obștii, cari plătesc o arândă totală de 4.500.000 lei. Dacă proporția creșterii progresului de până aici se va menține, în 10 ani întreaga mare proprietate va ajunge să fie exploatată de obștii țărănești. Arată apoi că mișcarea e în genere sănătoasă, dar s'au făcut și greșeli. Așa unele obștii au urcat prea mult arânda, altele au mers rău din cauza speculațiunii, altele din cauza lipsei de cunoștințe sau experiențe. Pentru o mai bună îndrumare a obștiilor casa centrală le-a dat în ajutor niște agronomi de meserie.

Dl Cantacuzino crede că prin obștii s'ar putea rezolvi problema agrară cu care toate partidele se luptă de 40 de ani.

Una din dificultățile problemei este insuficiența pământului alta este modul de muncă al țărănilor, cari muncesc rău și din cauza aceasta produc puțin.

Prin obștii se vor putea înlătura aceste și alte dificultăți.

În ședința de după amiază delegații congresiști s'au reunit grupându-se pe județe în secțiuni.

Dl Popescu Zătrești cere scutirea de timbru a băncilor populare până la suma de 1000 lei, scutirea de patentă și acordarea corespondenței gratuite; deasemenea discută nevoia de a se forma contabili competenți și a se predă în armată cursuri practice de grădinarie.

Dl Barbu Catargiu vorbind în chestia federației spune că idealul este să se formeze bănci puternice și asta nu se poate decât atunci când băncile vor fi întărite fiecare individual. Despre școala de contabili spune că se va înființa în curând. Despre preoți și învățători spune că ei vor rămâne și pe viitor în ro-

lurile principale de sfătuitoari, prezidenți și censori ai băncilor populare și cooperativelor.

Dl Andronescu discută chestiunea replantării viilor prin creditul viticol și a administratorilor agronomi ai obștiilor de arândare. D-se cere ca creditul viticol să se alipească la casa centrală a băncilor populare și să se simplifice formalitățile așa că împrumuturile să se facă ca la băncile populare. Arată lipsa de cunoștințe tehnice pentru replantarea viilor. Cere înființarea de pepiniere cooperative viticole în care să se dea explicațiile necesare. Administratorii agronomi ai obștiilor trebuie să fie pârghia agriculturii, căutând ei să îmbunătățească pe toate căile starea de azi a agriculturii.

Dl Mărgineanu arată că sâteanul sârac se convinge foarte cu greu să-și depună la bănci micile lor economii. Cere înființarea unei reviste cooperative, sporirea numărului controlorilor și trimiterea de conferințieri la sate mai ales în timpul iernii. Spune în fine că ministerul de agricultură ar trebui să se ocupe mai mult ca azi de progresul satelor.

Au mai vorbit preotul Ducu despre rolul preoților și învățătorilor în mișcarea cooperativă, mărturisind că nu există destulă armonie între preot și învățător; iar dl A. D. Livezeanu, avocat, a arătat că cooperativele de producție și consum nu pot progresa din cauza lipsei unui personal bine pregătit. Despre absolenții școlii de agricultură zice că nu corăspund scopului.

Seara s'au dat serbări în onoarea oaspeților.

A doua zi s'a discutat în plen chestiunile tratate în ziua precedentă în secții și pe baza acestora sau făcut desideratele.

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea

Sibiu, 18 Noemvrie 1909.

Ameliorațiunea pieții financiare internaționale s'a continuat și în săptămâna aceasta. Chiar și băncile de emisiune americane s'au întărit în timpul din urmă. Medio a decurs liniștit pe toate piețele. Ofertele s'au înmulțit iar cererile comerțului au fost mai modeste decât se așteptă.

Situația băncii de emisiune engleze s'a îmbunătățit după ultimul transport de aur de 2 $\frac{1}{4}$ milioane funți sterling sosit în London, din care banca engleză a cumpărat 600 mii funți. Discontul particular a scăzut la 4 $\frac{3}{8}$ %.

În Berlin de asemenea a crescut tezaurul băncii imperiale și au scăzut plasările și biletele sub dare în circulațiune. Discontul particular notează 4 $\frac{1}{2}$ %.

Piața financiară internă se caracterizează prin lipsa de afaceri provocată cu deosebire de nesiguranța politică și lipsa ori-cărui spirit de întreprinderi. La medio d. e. s'au răscumpărat dela centrala Băncii austro-ungare cu K 4 milioane mai mult, decât s'au prezentat în escont. În total sumarul Băncii austro-ungare prezintă o scădere a tezaurului de K 54 milioane, și o ameliorare a circulațiunii de bilete de K 45.3 milioane dela K 12.3 milioane sub dare la 33 milioane libere de dare, pe când anul trecut banca încheiase săptămâna a doua cu K 67.6 milioane sub dare.

Numărul e abundanț în Viena, discontul particular notează 3 $\frac{5}{8}$ %.

CRONICA.

Numire de prim-contabil. La postul vacant de prim-contabil la institutul „Poporul” din Lugos, a fost ales dl *Vergil Popp* până acum cassier al unei bănci străine din Lugos.

Urcarea capitalului social la „Cassa de păstrare” din Săliște. Atragem atențiunea cetitorilor noștri asupra „Prospectului de emisiune” publicat de „Cassa de păstrare” în numărul de față al Revistei noastre.

Prin trecutul său de 25 ani, acest fruntaș institut s'a făcut vrednic de sprijinul tuturor Românilor de bine, de aceea și recomandăm călduros cetitorilor noștri și mai ales institutelor noastre de bani să între cât mai multe și cu sume, cât mai considerabile în șirul membrilor „Cassei de păstrare”.

Rentabilitatea corăspunzătoare a capitalurilor plasate în părțile fundamentale ale acestui institut o garantează dezvoltarea progresivă, ce a luat-o „Cassa de păstrare” în cursul primului pătrar de veac al existenței sale.

O nouă însoțire de consum și valorizare. Sub firma, înregistrată numai în limba maghiară: „*Telekircsei fogyasztási és értékesítő szövetkezet*” s'a fondat o nouă însoțire de consum și valorizare în comuna *Telechi Recea* din com. Făgărașului. Noua însoțire stă în legătură cu „*Hangya*” și este fondată pe cote de K 10. Direcțiunea se compune din 4 membrii și anume: *Nicolae Visoli*, *Bartolomeu Visoli*, *Alexandru Șiofleția* și *Zachin Popa*.

Agenturi postale noue s'au deschis la 1 crt. în comuna *Száva* (Sana com. Cluj) de care se țin comunele *Sana*, *Băgaci* (Băgács) și *Imbuz* (Ombuz), iar în 16 crt. în comuna *Simişna* (*Semesnye*, com. Solnoc-Dobăca) pentru comunele *Șimișna*, *Hásmaș*, *Ciubanca* și *Ciaca*.

Firme insolvente.

Csikós I. & Comp., comerciant de mărfuri de modă în Cluj
Samuel Ignác, comerciant de postavuri în Sătmăr.
Száva Vilmos, comerciant în Tusnád.

Firme falite.

Nussbaum Gyula, comerciant de lemne în Oradea-mare, tribunalul în Oradea-mare, anunțarea pretensiunilor până la 23 Noemvrie, liquidarea lor la 16 Decemvrie și alegerea comitetului la 20 Decemvrie a. e.
Elsasser Miklós, brutar în Sănmărtin, tribunalul în Elisabetopole, anunțarea pretensiunilor până la 7 Decemvrie 1909, liquidarea lor în 4 Ianuarie 1910, alegerea comitetului concursual în 7 Ianuarie 1910.

Sumar.

Scumpetea. — Trei ani de politică agrară. — Congresul băncilor populare și cooperativelor sătești din România — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Cronica*. Numire de prim-contabil, Urcarea capitalului social la „Cassa de păstrare” din Săliște, O nouă însoțire de consum și valorizare, Agenturi postale noue. — Firme insolvente, Firme f.lite.

„COROANA”, institut de credit și econ. în Bistrița.

CONCURS

Institutul de credit și economii „*Coroana*” din Bistrița, publică concurs cu termen până în 30 Noemvrie st. n. 1909, pentru ocuparea postului de contabil la centrala din Bistrița, post devenit vacant prin înființarea filialei din Borgo-Prund.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar fundamental anual K 2,000.—
2. Bani de cuartir K 400.—
3. Venite din comisiuni, reviziuni, asigurări cam K 300.
4. Reflectantului cu praxă mai veche de contabil i-se mai adaugă un cuincuenal de K 200.
5. Drept de penzie după normativele în vigoare.
6. Înaintare din 5 în 5 ani.

Doritorii de-a ocupa acest post, au să dovedească:

- a) Că sunt de naționalitate români.
- b) Că au absolvat o școală comercială cu examen de maturitate.
- c) că posed pe deplin limba română, maghiară și germană în vorbire și scriere.
- d) că au praxă destulă să conducă independent agendele de contabilitate.

Petenții au a-și așterne cererile în toate 3 limbile, scrise și subscrise de mâna proprie.

Documentele în original sau copie legalizată au să fie alăturate la cererea în românește.

Postul se poate ocupa imediat sau cel mai târziu până în 15 Ianuarie 1910.

După anul de probă, alesul dovedindu-se de corăspunzător, va fi definitivat.

Informații mai amănunțite se dau bucuros.

Bistrița, 6 Noemvrie 1909.

Nr. 159 (2—2)

Direcțiunea.

Societatea de asigurare „Dunărea”.

Fondată la 1867. ★ Fonduri de garanție K 33.928,000

Centrala în Viena: ————

◆◆ Agenturi generale în Sibiu și Brașov ◆◆

la

„Albina” inst. de credit și de economii.

„Dunărea” se ocupă cu:

Asigurări contra focului, a pagubelor de grindină, contra infracției (furt prin spargere), asigurări de sticle la galantare, de transport, precum și cu asigurări asupra vieții și de rente, sub cele mai culante premii și condițiuni. Asemenea se fac asigurări pentru cazuri de accidente prin societatea de asigurare pe acții „*Danubius*” fondată sub egida societății „*Dunărea*”.

„CASSA DE PASTRARE“ (REUNIUNE) IN SĂLIȘTE.**PROSPECT.**

Adunarea generală extraordinară ținută la 21 Septembrie a. c. a decis urcarea capitalului social prin sporirea părților de fondare, dând posibilitatea și altor persoane fizice sau iuridice, de a intra între marginile statutelor în șirul membrilor și de a-și acuirea părți de fondare de ale reuniunii noastre cu prețul nominal de Cor. 200.— și Cor. 100.— cuota proporțională la fondurile de rezervă.

Terminul de optare se fixează până la 31 Decembrie a. c., având a se plăti până la acel termen Cor. 100.— adică cuota la fondurile de rezervă.

Prețul părților de fondare se va solvi în sensul §. 6 din statut în 5 rate trilunare egale, și anume:

prima rată până la . . .	15 Ianuarie 1910
a doua „ „ „ . . .	15 Aprilie 1910
a treia „ „ „ . . .	15 Iulie 1910
a patra „ „ „ . . .	15 Octombrie 1910
a cincia „ „ „ . . .	15 Decembrie 1910

Se pot plăti însă și mai multe rate deodată.

Părțile de fondare se vor extradă la nume și vor fi provăzute cu cuponi la purtător și cu un talon și se vor elibera numai după ce s'a vărsat întreg prețul acelor; până atunci ratele solvite se cuitează în titluri provizorii.

Pentru ratele plătite institutul rebonifică 5%, iar pentru ratele neplătite la termintele fixate socotește 5%, interese de întârziere.

Membrilor cari n'au vărsat la timp vre-o rată li se adresează câte o provocare cu termen de 30 zile și dacă nici până la expirarea acestui termen nu vor vărsa ratele recerute, sumele plătite vor intra în fondurile de rezervă, iar titlurile emise se vor anula și sub aceiași numeri se vor emite alte titluri de părți de fondare. Anularea se publică în ziarele designate pentru publicările institutului.

Cu începere din 1 Ianuarie 1911 părțile de fondare noi vor intra în toate drepturile și se vor bucura de toate favorurile părților vechi.

Rentabilitatea părților de fondare de asemenea este asigurată, avându-se în vedere avântul, ce l-a luat reuniunea în decursul celor 25 ani de existență.

Solvirile se pot face și prin Cassa de păstrare postală.

Din ședința direcțiunii „Cassei de păstrare“ (Reuniune) în Săliște, ținută la 23 Octombrie 1909.

Nr. 160 (1-3)

Direcțiunea.**„VIITORUL“, inst. de credit și econ. în Ocna-Sibiului.****ANUNȚ.**

În consonanță cu dispozițiile cuprinse în §. 10 din statute se provoacă prin aceasta proprietarii titlurilor provizorie ale acțiunilor emise de institutul nostru sub Nrii: 26—30, 143, 144, 147, 148, 158, 159, 331—335, 339, 342, 350, 351, 380, 401, 402, 405, 406, 432, 433, 474, 480, 483, 494, 498 și 499, ca în termen de 30 zile dela prima publicare să-și achite ratele restante din capitalul societar, căci dacă nu o vor face în termenul indicat, titlurile acțiunilor respective se vor anula și sub aceiași numeri se vor emite alte titluri de acții, trecând sumele deja plătite în fondul de rezervă, iar proprietarii vechi ai titlurilor își vor pierde toate drepturile de acționari.

Nr. 162 (1—1)

*Direcțiunea.***„AGRICOLA“, societate econ. pe acții în Hunedoara.****CONCURS.**

Subsemnata direcțiune hotărând publicarea unui concurs pentru ocuparea postului de *al doilea contabil* în birourile institutului „Agricola“ din Hunedoara, prin prezenta invită pe cei chemați să înainteze petițiile lor în scris, sprijinite cu acte în regulă — cel mult până în *ziua de 5 Decembrie st. n. a. c.*

Se cere dela concurenți să fi absolvat cu succes o școală comercială superioară. Cunoștința de limbi și praxă de bancă stabilesc preferință.

Postul e de ocupat în cursul lunii Decembrie a. c. *Salar anual*: K 1200, tantiema statutară și retribuția eventualelor comisii conform regulamentelor. Alesul va fi provizor un an, după care are drept să intre ca membru la fondul de penziune.

Nr. 161 (1--2)

*Direcțiunea.***Budușan & Comp., magazin de lemne de clădit, scânduri și lemne de foc, și magazin de var și cement în Bistrița.****CONCURS.**

Întreprinderea noastră de lemne etc. înregistrată sub firma indicată publică concurs la postul de **compabil-cassar-corespondent**, la sediul din Bistrița până în 15 Dec. 1909.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar anual începător 1,000 K — 1200 K.
2. Înaintare în salar după munca prestată și după starea întreprinderii — din timp în timp.

Reflectanții au să dovedească

- a) că sunt de naționalitate români.
- b) că au praxă de bancă sau la vre-o întreprindere comercială industrială.
- c) că posed limba *germână*, maghiară și română, în scriere și vorbire.

Postul se poate ocupa imediat sau cel mai târziu până în 25 Dec. 1909

Pot concura și dame.

— Informațiuni dă firma subscrisă.

Bistrița-Besztercze 18 Noembrie 1909.

Nr. 163 (1-2)

Budușan & Cie.
firmă înregistrată.